

DOI: 10.31866/2617-2674.2.2.2019.185680

УДК 791.43/.45

**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ЗНІМАЛЬНОЇ ГРУПИ
(РЕЖИСЕРА, ОПЕРАТОРА, ЗВУКОРЕЖИСЕРА І КОМЕНТАТОРА)
ПРИ СТВОРЕННІ СПОРТИВНОГО РЕПОРТАЖУ****Володимир Горпенко^{1а}, Михайло Костюченко^{2а}**¹ доктор мистецтвознавства, професор;

e-mail: gorpenko41@ukr.net; ORCID: 0000-0002-6476-0899

² магістрант кафедри кіно і телемистецтва;

e-mail: SkyKruz@ukr.net; ORCID: 0000-0002-1858-1187

^а ПВНЗ «Київський університет культури», Київ, Україна**Ключові слова:**спортивний репортаж;
спортивне екранне
видовище;
режисер;
оператор;
звукооператор;
коментатор**Анотація**

Мета дослідження – з'ясувати особливості режисури багатокamerної зйомки при створенні спортивного репортажу та організації роботи знімальної групи (режисера, оператора, звукорежисера і коментатора). **Методологія дослідження** базується на використанні загальнонаукових методів – аналізу (послідовного викладу дослідженого та оціненого теоретичного та практичного матеріалу); синтезу (викладу логічного висновку щодо зробленого дослідження проблеми); логічний метод (для розвитку існуючих теоретичних уявлень, здобутих на основі опрацювання та критичного аналізу матеріалів даного дослідження); порівняльний (використаний при дослідженні закордонних та вітчизняних теоретичних та практичних джерел з теми дослідження) тощо. **Наукова новизна** одержаних результатів полягає у визначенні функціональних особливостей, основних естетичних і технічних вимог до знімальної групи при багатокamerній зйомці спортивних подій та створенні спортивного репортажу. Визначено, що режисер, оператори, звукорежисери, коментатори, продюсери повинні: знати правила гри кожного конкретного виду спорту, змагання з якого екранізуються; мати професійні знання, вміння, навички, досвід і взаєморозуміння у творчій групі; працювати на спільний результат і максимально реалізувати свої творчі задуми. **Висновки.** Аналіз особливостей організації роботи знімальної групи (режисера, оператора, звукорежисера і коментатора) при створенні спортивного репортажу дає можливість дійти висновку, що колективність та злагодженість творчості при перенесенні на екран спортивної події і створення спортивного репортажу має вирішальне значення. Кожен оператор і звукорежисер повинні точно знати попередню режисерську партитуру і володіти інформацією про загальне завдання зйомки. Не тільки кожний вид, але й різні місця зйомок потребують від творчої групи індивідуального підходу. Зйомка поділяється режисером

між операторами по крупності планів. Режисер та оператори повинні діяти відповідно до ситуації, яка складається під час змагань, що надає можливість імпровізації у побудові композиції, яка залежить від виникаючих «мізансцен». Якісний звуковий ряд забезпечується звукорежисером та мікрофонними операторами. Задача звукорежисера полягає не тільки в передачі оригінальних шумів та голосу коментатора до ефіру, але й їх розподілу в ефірі. Слід зазначити і високо відповідальну роль коментатора, який підкріплює зображення словом і активно впливає на сприйняття глядача, постійно контролює глядацьку увагу з метою емоційного захоплення глядача процесом, що відбувається.

Як цитувати:

Горпенко, В. та Костюченко, М. (2019). Особливості організації роботи знімальної групи (режисера, оператора, звукорежисера і коментатора) при створенні спортивного репортажу. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, 2(2), с.117-127.

Постановка проблеми

Сучасні спортивні заходи початку XXI століття потребують все більшого та якіснішого їх відображення засобами аудіовізуального мистецтва, що вимагає постійного вдосконалення рівня технічного оснащення знімальних груп з відповідним вдосконаленням процесу зйомок. Спортивний світ і глядачі-вболівальники чекають не простого зображення спортивної події на екрані, а створення захоплюючого та вражаючого спортивного репортажу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Для дослідження специфіки спортивної телережисури при створенні репортажу використані певні загальні напрацювання у роботах фахівців мистецтва таких, як: А. Аверкова, Р. Алексеєв, М. Висоцький, О. Безручко, О. Бут, В. Горпенко.

Мета дослідження

Метою дослідження є встановлення особливості спортивної режисури в ас-

пекті організації роботи знімальної групи зі створення спортивного репортажу.

Виклад основного матеріалу

Специфіка спортивного режисера полягає в знаннях правил гри багатьох видів спорту. Для кожного виду існує свій, особливий підхід до зйомки. Неможливо застосовувати однакові підходи у перенесення на екран змагань з абсолютно різних видів спорту, оскільки не лише кожен вид, але і різні місця зйомок вимагають від творчої групи індивідуального підходу. Діяльність спортивного телережисера різноманітна. Масовість телевізійної аудиторії дає режисерові можливість зробити очевидцями й співучасниками події, що розвивається, мільйони людей одночасно у всьому світі. Розкрити пафос спортивного видовища, передати його в усій достовірності можливо тільки з використанням багатокамерного методу зйомки. Багатокамерна зйомка дає можливість збагатити монтажний матеріал різноманітністю кадрів при показі події, яка відбувається один раз. Творча група повинна усвідомлювати

відповідальність подібного видовища і задіяти увесь творчий потенціал. Не секрет, що мільйони глядачів відкладають усі свої справи заради телевізійного перегляду церемонії відкриття, закриття чергових Олімпійських ігор або чемпіонату світу з футболу. Природа перенесення спортивної події на екран вимагає, щоб композиція дії, драматургія якої здійснюється в даний момент, була наближена за своїм характером до реальної атмосфери. Телеглядач спортивного видовища чекає від перегляду не просто об'єктивного показу, але й можливості отримання відеоінформації, яку неможливо отримати уболівальникові, що знаходиться безпосередньо на місці події.

Такий зйомці передую величезна підготовча робота, в якій беруть участь і режисери, і оператори, а їх спільні творчі знахідки зможуть найвдаліше з'єднати плани з різних точок зйомки і оптикою з фокусами різної довжини. Зв'язування роботи усіх фахівців в одну ціле – завдання для телережисера. Якщо говорити про умови знімального процесу, то вони не можуть ідеалізуватися, зважаючи на позастудійний запис програм. Велика частина спортивних об'єктів з різних видів спорту має відкриті майданчики з усіма відповідними наслідками, зв'язаними з пропонованою «натурою зйомки». Природні умови (погодні і тимчасові) вносять свої корективи в творчий процес як телережисера, так і операторів, і звукорежисерів. Крім того, пропоновані знімальні майданчики (стадіони, траси) мають ряд конструктивних перешкод, що негативно відбиваються на розміщенні апаратури (телекамер, мікрофонів) і її роботі, таких як обмеження зони видимості телекамер, спотворення акустичних характеристик

звукової техніки, неможливість організації коментаторського місця тощо. Ця специфіка стосується і творчих кадрів, оскільки специфічні особливості відтворення спортивної події на екрані потребують спеціального підбору творчих працівників, здатних працювати в таких умовах. Не лише режисер, але і оператори, і звукорежисери, і коментатори, і продюсери повинні чітко знати правила гри кожного конкретного виду спорту, змагання по якому переносяться на мову екрану, тобто екранізуються. Ці знання допоможуть передбачити події, що фіксуються, драматургія яких складається в теперішньому часі, а це означає, максимально реалізувати свої попередні творчі задуми. Але замало одних тільки знань і досвіду. Кожен талановитий художник повинен уміти працювати в команді однодумців, творча праця яких спрямована на виконання загального завдання, з єдиним задумом, єдиною метою, проте, сучасні творчі кадри спортивного мовлення часто придбавають знання емпіричним шляхом або наставницькими методами. Підготовка студентів спеціальності «Режисер кіно і телебачення» розглядається у багатьох працях О. В. Безручка (2016, с.93-100). Задля розвитку телемістечтва можливо запропонувати запровадження в системі ВНЗ освіти спеціальної підготовки режисерів і операторів щодо створення спортивних програм.

Ретельна попередня робота створює єдність поглядів в підготовчому періоді й призводить до єдності дій на знімальному майданчику. У розробці багатоканерної партитури необхідно врахувати особливі труднощі ракурсів, що знімаються із зворотних точок. Існує ризик попадання однієї камери у поле зору іншої, а також переходів з каме-

ри на камеру, коли міняються плани по великості, при сонячному освітленні (зйомки на відкритих майданчиках) або нерівномірному штучному освітленні (зйомки на закритих майданчиках). Діючи за класичними канонами, зйомку слід робити строго з певного боку спортивної події. Найчастіше застосовується принцип: ліворуч розташовані ворота однієї команди, праворуч – команди суперників. Проте бувають ситуації, коли на вимогу організаторів турніру в спортивному репортажі пропонується показати деяких конкретних осіб (офіційна особа, тренер, спонсор і так далі), присутніх на місці спортивної події. Причому ці обличчя знаходяться в зоні фіксації зворотної по відношенню до основних точок зйомки. До зйомки зворотних планів треба підходити з особливою ретельністю. «Дуже складні зйомки із зворотних точок. Майже кругове охоплення об'єктів зйомок вимагає такого розставлення камер, при якому променеві перетини видимої частини об'єкту не повинні створювати взаємних перешкод працюючим камерам» справедливо наголошували С. Алексєєв і М. Висоцький (1964, с.81–85). Детальна розробка такого завдання полегшує і прискорює пошук остаточного рішення в процесі зйомки. Треба вписати в канву зйомки зворотній план так, щоб він не переривав цілісності твору. Використання оптики різної великості дозволяє відсікати ту, що знімає із зворотної точки камери, а також забезпечувати раніше розроблене монтажне зчеплення сусідніх кадрів.

Спортивні змагання проходять, на різних локаціях. У будь-якому випадку це місце зйомок пропонується організаторами спортивної події і його попередній огляд (обстеження) творчими

і технічними фахівцями вкрай потрібний. Це допоможе не лише правильному розташуванню камер, охопленню поля зору кожної з них, можливості руху, панорам, але і виключенню показу всіляких деталей, які необхідно приховати камерами, наприклад, неестетичного виду конструкцій, дверей, дротів тощо. При використанні візків заздалегідь вивчається земляне (підлогове) покриття. Якщо воно нерівне, то необхідно передбачити доставку на майданчик спеціального покриття по траєкторії пропонованого руху. При недостатній максимальній висоті штативів також можливе використання додаткового майданчика (верстата) під камеру. Окремо розглядається і можливе застосування іншої допоміжної техніки: крану-стріли, стедикаму, дрону тощо.

Робота зі світлом при створенні спортивного видовища вимагає ретельної підготовки. Найчастіше додаткове устаткування для освітлення майданчика виключається спортивними організаторами. Додаткове світло може заважати діям спортсменів. При зйомці на відкритих аренах доводиться виходити з погодних умов і часу доби. Відомо, що з наступом сутінків на стадіонах використовують спеціальне освітлення, дія якого негативно позначається на монтажних переходах, особливо при використанні зворотних планів. При роботі в закритих приміщеннях додаткове світлове устаткування може бути використане для освітлення стелі, якщо таке представляється можливим. Вдала колірокорекція також має велике значення, оскільки при необхідності підсилює видовищний ефект. Слід зазначити, що це питання широко висвітлено у низці праць відомого українського науковця та митця В. Г. Горпенка (1999).

Займаючись попереднім розташуванням камер (розкадруванням), режисер спільно з оператором спочатку визначає точку дальнього плану, композиція якого дозволить бачити подію в його граничних межах. Зважаючи на специфіку відображення на екрані спортивної події, в розкадруванні віддається перевага більш загальним планам не лише щоб уникнути пропуску «гострого» моменту, а й для відображення масштабу події для передачі атмосфери дії. Тому провідна камера повинна працювати за принципом «м'яч у грі», що означає постійну роботу оператора із зображенням в кадрі головних дійових осіб і предмету спортивних змагань. Завдання інших операторів полягає в організації допоміжних композицій, працюючих в режимі «вставки» по відношенню до провідної камери.

В екранізації спортивного видовища одним з достоїнств операторської роботи вважають її непомітність. Це включає в себе і правдиве висвітлення об'єкту, і органічний, непомітний рух камери, тобто прагнення до життєвої достовірності екранного продукту. На режисерському «ефірному» екрані має бути зображення, обумовлене спільним замислом роботи режисера і оператора. Робота над розкадруванням телекамер, а це основна частина роботи над режисерською партитурою, є засобом поєднання кадрів в передбачуваній зоні видимості епізоду і переходів між ними. Чим більше продуманий цей процес, тим менше помилок допускають і телеоператори, і сам режисер. Багатокамерний метод робить істотний вплив на структуру композиційного рішення. Композиція, врахована режисерською партитурою, все одно не буде остаточною. Вона зазнаватиме стільки змін, скільки разів

змінюватиметься спортивна ситуація на знімальному майданчику. Специфіка режисури багатокамерної зйомки спортивної події полягає в наявності багатьох об'єктів уваги. Телережисер бачить зображення, що поступають з декількох камер, з джерела (джерел) повторів і джерела графічно-титрового оформлення ефір, чує шуми спортивної події і голос коментатора. Він повинен відбирати зображення, уміти зробити їх монтаж, зіставляючи плани і враховуючи монтажні переходи з плану у план. Телетехніка, що знаходиться у розпорядженні режисера, його головний помічник. Застосовуючи пристрій мікшера і спецефекти пульта (чи іншої додаткової техніки), режисер може поєднувати декілька зображень в одному кадрі безпосередньо в момент прямої трансляції, прямо в ефірі. У цій роботі він повинен передбачати і графічно-титрувальні включення, і пропозиції коментатора. Пульт, за допомогою якого режисер управляє камерами на відстані, дає йому можливість перемикає камери в різних режимах: одночасно, послідовно, спільно. На пульті і на камерах є синхронні лампочки, що дозволяють визначати працюючу камеру у момент зйомки. Монтаж, зроблений за допомогою перемикає камер на пульті, дає можливість збереження життєвого ритму і часу, шляхом показу з декількох точок планами різної великості найбільш виразних кадрів об'єкту зйомки спортивної події. Режисерові важливо уміти контролювати на екранах пульта кожен епізод, який теоретично був прорахований заздалегідь і монтажно пропрацьований усією творчою бригадою, адже режисер спортивної трансляції має справу з реальним часом і ритмом події, показуючи її в момент

звершення. Він обмежений певною єдністю місця, дії і часу та робить монтаж локальних, об'єднаних єдиним ефірним часом кадрів події у безперервному його розвитку. І ця єдність дозволяє глядачам прожити разом з дійовими особами (спортсменами) єдиний за часом і ритмом фрагмент гри, зафіксований з найбільш виразних точок огляду і планами різної великості. Детально принципи «непомітного» монтажу зображення розглянуто у монографії В. Г. Горпенка (2004), відомого українського митця-науковця «Монтаж: Кіно. Телебачення», зокрема описано етичні властивості монтажу в межах ретрансляційного та постановочного способів фіксування.

Гарантією безпомилкової роботи спортивного режисера може служити тільки творчий контакт з іншими членами знімальної групи: асистентами режисера, звукорежисерами, операторами, редакторами і т. д. Такі умови роботи з урахуванням специфіки спорту, де сценарна основа дійства просто відсутня, не знає жоден режисер інших телевізійних жанрів. Монтажні кадри передбачити дуже складно. Будь-яка розроблена ідея може розвалитися залежно від ігрової ситуації, що складається. І тільки специфічна підготовка спортивного телережисера, включаючи швидку реакцію, зможе допомогти добитися в прямому ефірі монтажних кадрів, що є композиційно закінченими елементами дії, що розгортається перед камерами. Режисер формує дію цілої події, яка не залежить від драматургічного творчого задуму, а розвивається в реальному і безперервному часі в миттєвому монтажному викладі. Під час знімального процесу і режисер, що сидить за пультом, і оператор, що стоїть за камерою, повинні ретельно стежити за

переміщеннями людей і предметів, щоб утримати їх в кадрі та вивести в монтажний матеріал. Таке правило сприяє розумінню ігрової ситуації. У зв'язку з цим, для передачі об'єктивної реальності, телережисери відображення спортивних подій користуються терміном «м'яч в грі», який означає композиційну єдність спортсмена і спортивного предмету (снаряду).

Драматургія спортивної події закладена в її природі і складається в теперішньому часі, а, значить, завдання режисера, поставлені перед кожним оператором, будуть орієнтовними. Тобто, як справедливо зазначає А. В. Аверкова «режисерська партитура пропонує операторові ряд можливих композиційних рішень, але реальне їх виконання залежить від ігрової (змагання) ситуації, що складається, а це наділяє оператора, в деякому розумінні, можливістю імпровізації в побудові композиції, також залежної від «мізансцен», що складаються» (2011). Причому робота оператора має бути тим віртуозніша, наскільки динамічніше розвивається спортивна подія. Оператор спортивної події у момент роботи над активною фазою змагання, уміло і швидко перебудовувавши композиційне рішення або рух камери, сам пропонує режисерові найбільш вигідне рішення. Режисерові потрібний постійний зв'язок з операторами, причому цей зв'язок має бути двостороннім. Звукове устаткування (мікрофони) повинні забезпечувати два найважливіші завдання: це можливість роботи спортивного коментатора у момент зйомки і отримання реальної звукової партитури, що передає атмосферу (шуми самого дійства, голоси гравців, реакції уболівальників тощо) та відповідає крупності вибраних планів.

Режисерська партитура служить керівництвом до дії і для звукорежисера, оскільки в ній позначаються епізоди, пов'язані з відтворенням відеозображення з додаткових джерел, можливі перемикання з головної спортивної арени на інші майданчики (спеціально обладнані зони) для інтерв'ю тощо.

Якісний звукоряд забезпечується звукорежисером і мікрофонними операторами. Звукорежисер працює за звукопультом, на якому комутовані усі звукові прилади. Задача звукорежисера полягає не лише в передачі оригінальних шумів і голосу коментатора до ефіру, але і в їх розподілі в ефірі. Різні звукові доріжки повинні стояти на не заваді одна одній, а бути органічним доповненням звукової картини твору. Це означає, наприклад, що шум не повинен «забивати» голос коментатора. При використанні уповільнених повторів нелогічно залишати також уповільнений звук з відтворюючого відеомагнітофона. У таких випадках, за попереднім обговоренням з телережисером, залишають в поточному ефірному часі голос коментатора і шуми змагань. За попереднім задумом у випадках відтворення повторів можливий музичний супровід відеоряду, що видається з комп'ютера, комутованого із звукорежисерським пультом. Як справедливо зазначає О. В. Бут: «Новітні технології приводять до інтеграції мистецтва через відповідні канали інформації: телебачення, інтернет, мобільний зв'язок..., нові вимоги звукової виразності стоять і перед телевізійним форматом. Такий широкий фронт розвитку є потужною платформою для експериментального і науково-практичного осягнення об'ємного звуку» (2007, с.28).

Говорячи про перенесення спортивної події на екран, слід зазначити й високо

відповідальну роль коментатора. Він підкріплює зображення словом і активно впливає на сприйняття глядача, будить його фантазію, допомагає розширити межі кадру. Коментатор постійно контролює глядацьку увагу з метою емоційного захоплення глядача процесом, що відбувається. При цьому увага глядача концентрується на поглибленому розкритті і психологічному аналізі події, що відбувається. Коментатор, допомагаючи глядачеві вникнути в суть спортивного змагання, формує естетичне переживання, яке виникає не лише від безпосереднього споглядання. Під час зйомки спортивний коментатор керується відеозображенням, запропонованим режисером. Він допомагає глядачеві орієнтуватися в правилах цієї гри (змагання) і дає додаткову інформацію, сприяючи посиленню глядацьких емоцій. Коментатор повинен розкрити суть спортивного репортажу, описати те, що безпосередньо відбувається на місці події. Його професіоналізм розкривається в умінні доповнити візуальний ряд іншою інформацією, що має відношення до цієї події. Спортивний коментатор знаходиться на постійному зв'язку з режисером під час зйомки. Він, як і усі інші члени знімальної групи, бере участь і в підготовчому процесі.

Новизна дослідження

Новизна дослідження полягає в розгляді малодослідженої проблематики функціональних особливостей, основних естетичних і технічних вимог до знімальної групи при багатоканальній зйомці спортивних подій та створенні спортивного репортажу. Визначено, що режисер, оператори, звукорежисери, коментатори, продюсери повинні: знати

правила гри кожного конкретного виду спорту, змагання з якого екранізуються; мати професійні знання, вміння, навички, досвіду і взаєморозуміння у творчій групі; працювати на спільний результат і максимально реалізувати свої попередні творчі задуми.

Висновки

Варто зауважити, що аналіз особливостей організації роботи знімальної групи (режисера, оператора, звукорежисера і коментатора) при створенні спортивного репортажу дає можливість дійти висновку, що колективність та злагодженість творчості при перенесенні на екран спортивної події і створення спортивного репортажу має вирішальне значення. Кожен оператор і звукорежисер повинні точно знати попередню режисерську партитуру і володіти інформацією про загальне

завдання зйомки. Не тільки кожний вид, але й різні місця зйомок потребують від творчої групи індивідуального підходу. Зйомка поділяється режисером та операторами по крупності планів. Режисер та оператори повинні діяти відповідно до ситуації, яка складається під час змагань, що надає можливість імпровізації у побудові композиції, яка залежить від виникаючих «мізансцен». Якісний звуковий ряд забезпечується звукорежисером та мікрофонними операторами. Задача звукорежисера полягає не тільки в передачі оригінальних шумів та голосу коментатора до ефіру, але й їх розподілі в ефірі. Слід зазначити і високо відповідальну роль коментатора, який підкріплює зображення словом і активно впливає на сприйняття глядача, постійно контролює глядацьку увагу з метою емоційного захоплення глядача процесом, що відбувається.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Аверькова, А.В., 2011, *Спорт на екране: телережиссура массового зрелища*. Кандидат наук. Інститут підвищення кваліфікації работников телевидения и радиовещания.
- Алексеев, С. и Высоцкий, М., 1964. Многокамерная съемка. *Искусство кино*, 9, с.81-85.
- Безручко, О.В., 2016. Деякі аспекти підготовки режисерів кіно і телебачення у вищій школі. *Вища школа*, 3, с.93-100.
- Бут, О.В., 2007. *Звук як компонент образної структури фільму*. Автореферат кандидата наук. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського.
- Горпенко, В.Г., 1999. *Телевізійна специфіка кольору*. Кольоромузика. Київ: Київський державний інститут театрального мистецтва ім. І.К. Карпенка-Карого.
- Горпенко, В.Г., 2004. *Монтаж: Кіно. Телебачення*. Київ.

REFERENCES

- Averkova, A.V., 2011, *Sport na ekrane: telerezhissura massovogo zrelischa* [Sport on the screen: television directing mass spectacle]. PhD. Institut povysheniia kvalifikatsii rabotnikov televideniia i radioveshchaniia.
- Alekseev, S. and Vysotskii, M., 1964. *Mnogokameraia semka* [Multi-chamber shooting]. *Iskusstvo kino*, 9, pp.81-85.

Bezruchko, O.V., 2016. Deiaci aspekty pidhotovky rezhyseriv kino i telebachennia u vyshchii shkoli [Some aspects of training of film and television directors in high school]. *Vyshcha shkola*, 3, pp.93-100.

But, O.V., 2007. *Zvuk yak komponent obraznoi struktury filmu* [Sound as a component of the film's figurative structure]. The abstract of the candidate of sciences. Instytut mystetstvoznavstva, folklorystyky ta etnologii im. M.T. Rylskoho.

Horpenko, V.H., 2004. *Montazh: Kino. Telebachennia* [Editing: Cinema. TV]. Kyiv.

Horpenko, V.H., 1999. *Televiziina spetsyfika koloru. Koloromuzyka* [Television specificity of color. Color music]. Kyiv: Kyivskiy derzhavnyi instytut teatralnoho mystetstva im. I.K. Karpenka-Karoho.

ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ РАБОТЫ СЪЕМОЧНОЙ ГРУППЫ (РЕЖИССЕРА, ОПЕРАТОРА, ЗВУКОРЕЖИССЕРА И КОММЕНТАТОРА) ПРИ СОЗДАНИИ СПОРТИВНОГО РЕПОРТАЖА

Владимир Горпенко^{1а}, **Михаил Костюченко**^{2а}

¹ доктор искусствоведения, профессор;

e-mail: gorpenko41@ukr.net; ORCID: 0000-0002-6476-0899

² магистрант кафедры кино и телеискусства;

e-mail: SkyKruz@ukr.net; ORCID: 0000-0002-1858-1187

^а ЧВУЗ «Киевский университет культуры», Киев, Украина

Аннотация

Цель исследования — выяснить особенности режиссуры многокамерной съемки при создании спортивного репортажа и организации работы съемочной группы (режиссера, оператора, звукорежиссера и комментатора). **Методология исследования** базируется на использовании общенаучных методов — анализа (последовательного изложения исследованного и оцененного теоретического и практического материала); синтеза (изложения логического вывода относительно сделанного исследования проблемы); логический метод (для развития существующих теоретических представлений, добытых на основе проработки и критического анализа материалов данного исследования); сравнительный (использован при исследовании заграничных и отечественных теоретических и практических источников из темы исследования) и т. п. **Научная новизна** полученных результатов заключается в определенных функциональных особенностях, основных эстетических и технических требованиях к съемочной группе при многокамерной съемке спортивных событий и создании спортивного репортажа. Определено, что режиссер, операторы, звукорежиссеры, комментаторы, продюсеры должны: знать правила игры каждого конкретного вида спорта, соревнования по которому экранизируются; иметь профессиональные знания, умения, навыки, опыт и взаимопонимание в творческой группе; работать на общий результат и максимально реализовать свои творческие замыслы. **Выводы.** Анализ особенности организации работы съемочной группы (режиссера, оператора, звукорежиссера и комментатора) при создании спортивного репортажа дает возможность прийти к заключению, что коллективность и слаженность творчества при перенесении на экран спортивного события и создания спортивного репортажа имеет решающее значение. Каждый оператор и звукорежиссер

должны точно знать режиссерскую партитуру и владеть информацией об общем задании съемки. Не только каждый вид, но и разные места съемок ждут от творческой группы индивидуального подхода. Съемка разделяется режиссером между операторами по крупности планов. Режиссер и операторы должны действовать в соответствии с ситуацией, которая складывается во время соревнований, что предоставляет возможность импровизации в построении композиции, которая зависит от возникающих «мизансцен». Качественный звуковой ряд обеспечивается звукорежиссером и микрофонными операторами. Задача звукорежиссера заключается не только в передаче оригинальных шумов и голоса комментатора в эфир, но и их распределении в эфире. Следует отметить и высоко ответственную роль комментатора, который подкрепляет изображение словом и активно влияет на восприятие зрителя, постоянно контролирует зрительское внимание с целью эмоционального увлечения зрителя процессом, который происходит.

Ключевые слова: спортивный репортаж; спортивное экранное зрелище; режиссер; оператор; звукооператор; комментатор

FEATURES OF ORGANIZATION OF WORK OF FILM CREW (STAGE-DIRECTOR, OPERATOR, SOUND PRODUCER AND COMMENTATOR) ARE AT CREATION OF SPORTING REPORTING

Volodymyr Horpenko^{1a}, **Mykhailo Kostiuchenko**^{2a}

¹ Doctor of Art Studies, professor, the head of arts faculty;
e-mail: gorpenko41@ukr.net; ORCID: 0000-0002-6476-0899

² Master, Arts Faculty;
e-mail: SkyKruz@ukr.net; ORCID: 0000-0002-1858-1187

^a Kyiv University of Culture, Kyiv, Ukraine

Abstract

Research aim is to find out the features of direction of multi camera survey at creation of the sporting reporting and organization of work of film crew (stage-director, operator, sound producer and commentator). **Research methodology is based on scientific methods.** They are the analysis (successive exposition of investigational and appraised theoretical and practical material); to the synthesis (to exposition of inferencing in relation to the done research of problem); logical method (for development of the existent theoretical presentations obtained on the basis of working and walkthrough of materials of this research); comparative (used for research of foreign and home theoretical and practical sources from the theme of research) and others like that. **The scientific novelty** of the obtained results consists in certain functional features, the basic aesthetic and technical requirements to the film crew at the multi camera survey of sporting events and creation of the sporting reporting. Certainly, that a stage-director, operators, sound producer, commentators, producers, must: to know the rules of game of every concrete type of sport, competition from that filmed; to have professional knowledge, abilities, skill, experience and mutual understanding in a creative group; to work on a general result and maximally to realize the previous creative intentions. **Conclusions.** The analysis of feature of organization of work of film crew (stage-director, operator, sound producer and commentator) at creation of the sporting reporting gives an opportunity to come to the conclusion, that a collectivity and harmony of work at transference on the screen of sporting event and creation of the sporting reporting have

a decision value. Every operator and sound producer must exactly know a previous stage-director score and own information about the general task of survey. Not only every kind but also different places of surveys need individual approach from a creative group. A survey is divided by a stage-director between operators for plans. A stage-director and operators must operate in accordance with a situation that is folded during competitions, that gives possibility to improvisation in the construction of composition, which depends on the nascent «staging». A quality voice row is provided by sound producer and microphonic operators. The task of sound producer consists not only in the transmission of original noises and voice of commentator in ether but also to their distribution in ether. It should be noted and highly responsible role of commentator, that supports an image a word and actively influences on perception of spectator, constantly controls spectator attention with the aim of emotional fascination of spectator a process that takes place.

Keywords: sporting reporting; sporting CRT spectacle; stage-director; operator; sound engineer; commentator

